

Svendborg Kommune Datastrategi 2.0

Astrid Krarup Andersen¹

¹ Svendborg Kommune

Keywords:

Data management, data governance, data warehouse, tværfaglige brug af data, datasikkerhed, effekt

Abstract

Kan vi følge med dataefterspørgslen, hvis ikke vi organiserer os anderledes? Svaret i Svendborg Kommune har været: Nej! Derfor ændrer vi nu fokus med data i en ny datastrategi 2.0.

Vi oplever et stigende behov for data, effektmåling tværfaglige data, og derfor er der også et stigende behov for data management, hvis vi skal blive ved med at kunne levere i forhold til behov. Det er nødvendigt at have fokus på flere områder i den forbindelse: Roller, organisering, tværfaglige og valide analyser samt organisering.

Disse fokusområder løses ud fra nogle konkrete tiltag, men parallelt med disse fokusområder ligger der indsatsen i forhold til kompetenceudvikling og datamodenhed.

- Det har vi taget fat på nu!

1 | Indledning

Kan kommunerne følge med dataefterspørgslen, hvis ikke vi organiserer os anderledes? I Svendborg Kommune har svaret været 'Nej'. Derfor ændrer vi nu strategi i arbejdet med data. Vi havde med kommunens første datastrategi fokus på, hvilken gevinst anvendelse af data havde for kommunen. Her var øjnene rettet mod resultatet – dashboards med ledelsesinformation, visualisering og formidling af analyserne. På denne måde fik organisationen leveret brugbare data, der tilfredsstillede deres behov.

Det medførte også en større og større kompleksitet og stort ressourcetræk til tværfaglige modelleringer, manuelle processer og meget håndbårne dashboards. Et setup, som ikke kunne honorere det stigende behov for dataanvendelser, der var opstået ude i organisationen, og det var på sigt ikke var en holdbar løsning for kommunen.

2 | Data management

Det betød et stigende behov for datamanagement, og derfor udarbejder vi en ny datastrategi. I den nye datastrategi 2.0. har vi fokus på, hvordan vi konkret kommer i mål med hele datasetuppet, og det blev til et projekt, vi har kaldet *Data warehouse i Svendborg Kommune*. I projektet arbejder vi med kommunens datamanagement med udgangspunkt i disse fire overordnede områder:

1) *Hvad er medarbejdernes roller i arbejdet med data?*

Nogle opretter data i fagsystemer eller andre steder, nogle bruger kun data til at træffe beslutninger ud fra, mens nogle igen arbejder med dataanalyser, modellering og kender dataarkitekturen for et fagområde. Vi har i Svendborg Kommune forskellige roller ift. at arbejde med data, men hvordan er de roller defineret, så vi kan arbejde bedre sammen?

2) Hvor i kommunen skal medarbejdere henvende sig for hjælp til dataarbejdet eller blot den rette sparring?

Hvis du har problemer med din computer, er det i IT. Har du problemer med din boligregistrering er det hos Byg og BBR. Men der er ikke den samme tydelige organisering i arbejdet med data. Er hjælpen af finde i det enkelte fagområde, der har kendskab til det faglige? Er det i analyseafdelingen, hvor man forstår at sammenstille data? Er det i IT og Digitalisering, hvor systemkendskabet og arkitekturen kan hjælpe? Eller er det blot vigtigt at have de rette relationer i kommunen? Organiseringen omkring arbejdet med data er vigtig, for at vi kan få det fælles fokus, der kan flytte os videre.

3) Hvordan vil vi stille valide data til rådighed for den enkelte medarbejder/bruger i forhold til decentrale og centrale behov?

For at bruge data bedst muligt er vi nødt til at se nærmere på, hvilke data der anvendes i de enkelte fagområder i kommunen. Det giver det nødvendige overblik til projektet, men det giver også et overblik til brugerne, som bedre kan se muligheder og lettere fokusere på deres databehov.

4) Hvordan arbejder vi sikkert med data?

Stigende anvendelse af data i kommunen medfører større og større krav til arbejdsprocesserne med data. Projektets fokus har i første omgang været persondata. At arbejde med data kræver en bevidsthed og stillingtagen hos den enkelte bruger til formål og rettigheder, når der anvendes persondata. Men vi lægger ikke ansvaret fuldt ud til brugerne. Vi stiller nogle centrale retningslinjer og processer op til tværfaglige dataanalyser.

For at arbejde med disse områder er det nødvendigt også at have et generelt fokus på datakompetenceudvikling bredt i kommunen. Derfor har vi nedsat et dataråd, en gruppe med repræsentanter af brugere, analytiker og ledere med bred repræsentation i kommunen. Gruppen "Data på Tværs" giver sparring ift. de forskellige opgaver og faser, projektet rummer.

3 | Tiltag i forhold til indsatsområderne i projektet *Data Warehouse i Svendborg Kommune*

Brugen af data har nået et niveau, hvor det nuværende setup ikke længere kan efterleve de stigende behov og krav, der er til datasikkerhed, datatilgængelighed, dataprocesser og løsninger. Vi arbejder derfor med følgende tiltag i projektet:

Roller:

Det har været svært at arbejde med nogle klare rolledefinitioner omkring dataarbejdet. Vi har i kommunen begreber som "superbrugere", "systemansvarlige" og "ambassadører", men ikke noget, der egner sig til dataområdet. Inden for BI verdenen opereres der med data steward, datadesigner og dataejer, og det var i den verden, vi tog afsæt. Vi har benyttet en lidt mere simpel model, hvor vi taler om dataejer (den leder, der er ansvarlig for dataområdet), dataansvarlig (den medarbejder, der har ansvaret for vedligehold, opdatering og sikkerhed af de pågældende data) og databrunder (brugere af data til eks. analyser). Det er ikke definitioner, der har været lette at arbejde med, da rollerne også findes inden for sikkerhed. Der er også brede definitioner, som har givet anledning til diskussioner og spørgsmål. Men diskussionerne og spørgsmålene ser vi som en del af rejsen og er med til at kompetenceudvikle os alle.

Navn	Definition	Anvendelse
Dataejer	Nærmeste leder, der er ansvarlig for pågældende datasæt	Er underskriver af formular ift. dataanvendelse og GDPR
Dataansvarlig	Medarbejder, der er ansvarlig for det pågældende datasæt eller dataområde	Ansvarlig for at opbevare data rigtigt og sikre opdatering
Bruger	Medarbejder, der anvender det pågældende datasæt	Anvender datasæt ift. udførelse af opgaver
SPOC	Single Point of Contact	Bindeledet mellem "Data og Digitalisering" samt det enkelte fagområde. Fagområderne leverer en Single Point of Contact på styringsniveau samt en fagchef på ledelsesniveau i forhold til at integrere deres respektive fagområder i projektet

Figur 1: Roller i projektet Data Warehouse Svendborg Kommune

Organisering:

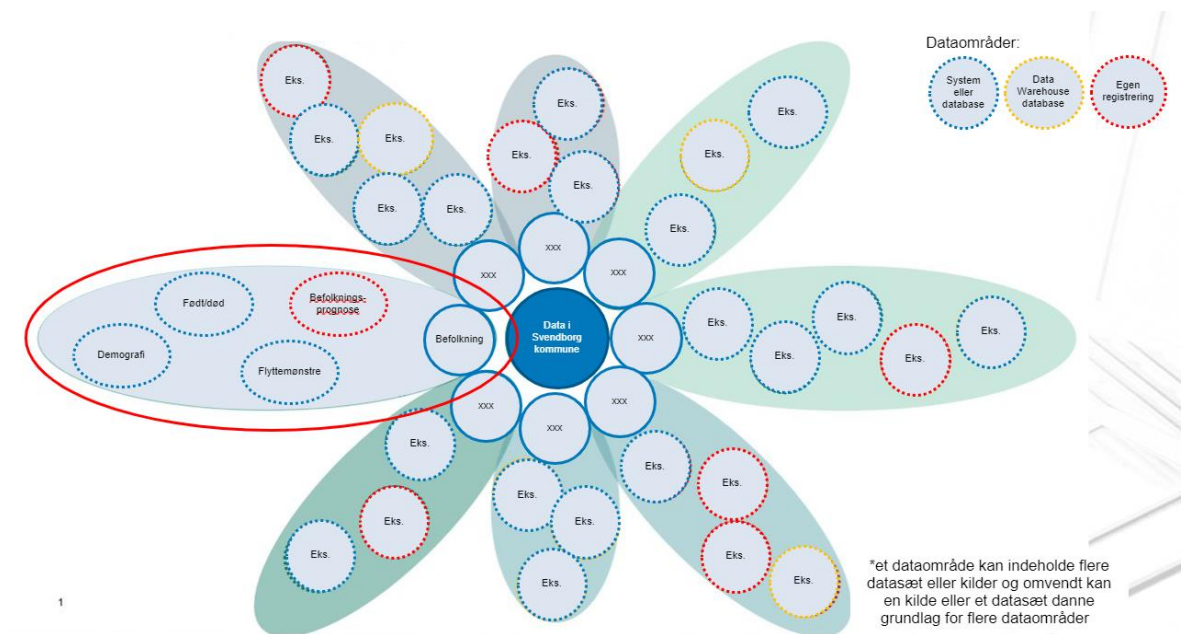
Da Svendborg Kommune for et par år siden fik et datateam i Staben, stod det ikke helt klart for nogen, hvad det betød. Hvilke opgaver havde de, hvilken rolle spillede de og hvordan skulle man nu til at organisere dataarbejdet? Men det var givet, at kommunen ønskede en mere overordnet tilgang til dataarbejdet, så vi i Staben arbejdede med nogle retningslinjer og fokusområder uden at fratage de decentrale fagområder eget dataarbejde. På den måde skal vi være bindeled mellem de decentrale behov og den strategiske retning, som kommunen overordnet ønskede sig. Det betød også én indgang til Staben ift. dataarbejdet. Men der er fortsat udfordringer og behov for konstant koordinering. Arbejdet med analyser ligger f.eks. traditionelt set også i Stabens Økonomiafdeling, og flere fagområder har ikke en egentlig dataansvarlig og bruger derfor de kendte relationer. Men denne organisering er med til at bane vejen, for at kunne følge med dataefterspørgslen, og muliggør den decentrale indflydelse, samtidig med at vi udnytter perspektiverne i en fælles retning.

Valide og tilgængelige data:

For at kunne sikre valide og tilgængelige data i kommunen har det været nødvendigt at se på kommunens datalandskab. Datalandskabet er en oversigt over, hvilke data kommuner anvender. Datalandskabet skal anvendes i forbindelse med projektet til et skabe overblik over, hvor data fødes, hentes og opbevares. Men Datalandskabet skal desuden give organisationen et overblik over de data, der findes i kommunen.

Datalandskabet skabes ud fra en lang række møder med de dataansvarlige i kommunen, hvor de ansvarlige bliver bedt om at skelne mellem tre typer af datasæt: Data fra fagsystemer, data fra registre (f.eks. CPR) og data fra egen registrering. Der skelnes endvidere mellem persondata og ikke-persondata i forhold til projektets fokus.

Detaljeringsgraden vedligeholdes og udbygges, efterhånden, som projektet får kendskab til flere datasæt, og yderligere oplysninger ajourføres i Team Data i samarbejde med de dataansvarlige. Der er endnu ikke taget stilling til, om eller hvordan Datalandskabet skal vedligeholdes efter projektets afslutning.

Figur 2: Model for et datalandskab som projektet anvender

Sikkerhed:

Uanset hvordan datalandskabet kommer til at se ud, er der behov for at arbejde med persondata, både internt i afdelingerne men også på tværs. Disse data eksporteres eller genereres til tider uden for systemer eller registre, og de kræver en særlig opmærksomhed. Her arbejder vi i projektet med et setup, så kommunens ansatte sikkert kan arbejde med persondata, der ikke ligger i et fagsystem eller i en database.

Når data hentes ud af et fagsystem, skal de lagres i en låst, adgangssikret mappe. Her skelner vi mellem 'ad hoc' -data, der skal bruges her og nu til en hurtig analyse, og data til større projekter/analyser over tid. 'Ad hoc' -data ligger i en låst, adgangsstyret mappe i 30 dage, hvorefter de slettes automatisk. Data til større projekter/analyser lægges også i en låst, adgangssikret mappe, men data hentes fra den låste mappe via natlige datajobs op i data warehouse-databasen, hvor de opbevares med adgangssikring og logning. Et andet datajob sletter automatisk filerne i mappen, når data er hentet ind i databasen. Herfra kan brugerne tilgå de data, som de har rettigheder til i forhold til formålet, og så kan vi arbejde med persondata på en sikker og hensigtsmæssig måde.

Figur 3: Procesbillede for arbejdet med persondata

4 | Kan vi så følge med om et år?

Projektet er en del af den dataudvikling, som Svendborg Kommune gennemgår i disse år. Der er fortsat rigtig mange indsatsområder, som ikke er en del af dette projekt, og der er også mange trin at bestige på datamodenhedstrappen. Når projektet er i mål, vil der helt sikkert være dukket nye indsatsområder op og nye kompetencemål er sat. Der vil formentlig dukke nye datastrategier

op, men vi fokuserer på at tage det lange seje træk videre med det tværfaglige, decentrale og centrale samarbejde i hele kommunen.

Så vi håber derfor ikke, at vi kan følge med om et år, for så er vi gået i stå. Vi anser den stigende dataefterspørgsel for en positiv udvikling af hele det samlede arbejde med data. Men vi vil om et år have skabt et fundament, der gør os bedre rustet til at fortsætte denne spændende datarejse i kommunen.